

ВРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главна уредница
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарња се налази у Франковој улици бр. 20.

Београд

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

БОРБА У АУСТРИЈИ

Женева, 7 нов.

Аустријска штампа узбуђено коментарише седнице у Рајхсрату. Немачки листови једнодушно изјављују да влада треба да предузме најстрожије мере против других народности, на које се дају да ће централне силе претрпети пораз и да ће оне тако отставити своје националне аспирације.

Крамаржов лист доноси у целини говоре Станека и Зајца са изјавом, да се он потпуно слаже са њим.

„Базлер Нахрихтени“ пишу, да је познати четки посланик Буривал, који је искључен из аустријског сабора, говорио одмах после Станека, али да се незнају детаљи његовог говора, јер је цензура забранила да се објави његов говор.

Парчета хартије?...

Приватне и полузваничне изјаве немачких државника, да су уговори обична парчета хартије, које сила може да прегазу а победа оправдава, изгледа да су умукле. Сами творци ове луде теорије не хвале се више њоме и после рђавих искустава, изгледа, да би волели да је нису ни рекли.

Али последице остају. Свет је у пламену и крви. Кајање не помаже, ваља испаштати.

Оловни терет оскудице, исцрплености и страха од казне притискује централни блок. Тешко је и нама, али велика је разлика између патњи праведника и виновника. Као што нам у срцу не беше страха од борбе, немамо је ни од будуће каштиге, јер се нас она не тиче. Горе не може бити него што је било, може само боље. Али како је код централног блока? Бугарске, Турске? Шта има да очекују оне? А Немачка? Мисли ли она, да смо се ми одиста поплашили њене посебне офанзиве према Италији, којој предузима напором своје последње озбиљније снаге? Или за нас значе опасност њене доцније навале на тренутно ослабљени руски фронт, где тражи јефтине славе? Или да се плашимо претње, да ће затим доћи ред на балкански или румунски фронт? — А Аустрија? Не осећа ли она, да се мир света може постићи само њеним распадом? Мисли ли она, да ми не видимо дрхтајуће руке, којом и по трећи пут подноси своје ноте Папи?

Шта имају сви они да очекују?

Они, који су на културни свет оборили пуштош пламеног и крвавог потопа. У том пламену су изгорела њихова »парчета хартије«, али наша, наша су сачувана; ми их држимо чврсто и високо као заставу и извојеваћемо њихову пуну важност, која ће у будуће трајати вечно, а не само као у прошлости, до првога рата.

Погрешно схватање једне теорије, која је бачена у свет више као досетка, завела је болесни ум паралитичког Кајзера. Неправде је увек било у свету, али не зато да је гајимо, већ да је уништавамо правдом. Само пошто неправде има, што она постоји, не даје никоме права да је изнова ствара, или да из тог голог факта црпе право за нове неправде.

Овај се рат и води зато, да се из овог света изгони једна велика кобна неправда.

Било је уговора, који су гажени, као што је било цркви које су оскрнављене. Али зато светиње једног и другог ипак остају светле. Онај ко у то не верује, то је морално болестан човек, можда и умно.

Прича се, да је један енглески професор међународног права, при свршетку своје каријере, изговорио пред својим ученицима, који су му приредили свечан опроштај, да је он предавао ту науку дуго година, али да им је предавао нешто, што у ствари не постоји.

Други један афоризам вели, да се уговори закључују зато, да се после изиграју. А каже се да су они зато углављени, да би их после јачи могао прегазити.

Већ из самог тона оваквог говора видимо, да су то више досетке основане вероватно на рђавом искуству. Оправдане би биле тек онда, кад би се овакве повреде дешавале редовно или бар често. Међутим то није случај.

А ови који овако говоре, не казују нам, да ли је било и једног случаја, да је ко незаинтересован и морално здрав овакве преступе одобравао? Ови људи не казују нам последице, или ако истичу победу зла, прећуткују, да су уговори обично бивали повређени само у извесним тачкама, а да је целина ипак остала пуноважна. Даље прећуткују и то, да је те делимичне повреде обично изазвала неминовна потреба, јер се кривац није могао другим путем ухватити и казнити. И са тог гледишта могао се победилац и извинити, — само извинити!

Јер најзад, коме би паметном икад падало на ум пребацивати Русији, Енглеској и Француској, што су се оне у рату са Турцима користиле неутралношћу Румуније или Грчке? Па су ипак при свршетку рата морали подносити последице чак и овакве нужне мере самоодбране у постигнућу узвишених циљева.

Ст.

РУСИЈА И ФИНСКА

Петроград, 7. нов.

Влада је одобрила законски пројекат, којим се уређују политички односи Русије и Финске. Тај ће се пројекат поднети на одобрење Финском сабору.

Према овом закону Финска, са територијалне тачке гледишта, припада Русији а што се тиче законодавне и управне власти, она ће бити република са једним председником владе.

Уговоре са страним државама она ће моћи закључивати само преко Русије.

АУСТРИЈСКЕ НАМЕРЕ

Лондон, 7 нов.

„Тајмс“ пишу из Рима: Изгледа да није време да се задржимо на политичким питањима, пошто су све очуване на француска и венецијска поља. Међутим је потребно испитати и објаснити политичке тенденције, јер је, тако рећи, извесно да ће за

неколико недеља, ако не и за неколико дана, Немачка или Аустрија понудити мир Италији. Јасно је да су Аустро-Немци својом последњом офанзивом хтели само да приморају Италију да дефинитивно напусти борбу. Али према отпору, који су Италијани дали и по једнодушности у парламенту, види се, како ће проћи са том понудом.

СТРАНКЕ И КАНЦЕЛАР

Цирих, 7 нов.

Хертлингов кабинет, примљен је одушевљено једино од центрума, и ако су странке тако зване већине биле обележале новом саветнику поверење и помоћ.

Социјалисти за сада уживају само наде и изјављују, да ако Хертлингов програм не одговара потпуно њиховом, он исто тако не садржи ништа што би се противило тенденцијама социјалне демократије.

Ипак, пише „Форверц“, нека нови канцелар пази: могу за кратко време искрснути дебате, које би га могле лако довести у теснац, и када би слобода акције, коју су себи резервисали социјалисти, постала за њега критична.

Пангермајистички листови као „Дајче Тагесцајтунг“ и „Дајче Цајтунг“ жучно нападају Хертлинга, оптужујући га да је он просто оруђе Ватикана и бечког кабинета.

„Крајц Цајтунг“ и „Пост“ су умереније у писању, вероватно из тактичких разлога.

СЛОБОДНИ БОРЦИ

Словеначки државни посланик др. Отокар Рибарж изјавио је у аустријском парламенту један значајан и документован говор, о Југословенима. У том говору он је рекао:

„Југословени су пролили за туђ рачун довољно крви и дошло је време, да и они траже слободу. Тешко ономе, који би им оспоравао ово право, или који би им покушао спречавати или онемогућити им слободан живот, пошто су Југословени решени да бране своја права последњом капи крви. Доста је било ропства, сада траже слободу. Доста је било туђега јарма, сада је дошло време да сами управљају својом судбином.“

Тако отворених речи у име Југословена, као што су биле др. Рибаржеве, аустријска влада још није чула. Његов говор донео је у целини „Словенски Народ“ и „Словенац“ а ми доносимо само овај закрпак тога говора:

Аустрија се мора променити. (Живо одобравање). Време је да јасно изјавимо да народи данас нису више обје

ПАД ЈАФЕ

Лондон, 7. нов.

Званично британско саопштење о заузећу Јафе гласи:

Наше аустралијанске и новозеландске трупе заузеле су Јафу 4. новембра, не наишавши ни на какав отпор. Изгледа да се непријатељ и даље повлачи ка северу.

Лондон, 7 нов.

Дописник енглеске штампе јавља из Египта, да је за време заузећа Ел Тине виђено преко 1000 Турака како пљачкају турска слагалишта. Наоружани аутомобили дали су се одмах у гоњење за њима и растерали гомилу, од које је остало које мртво које рањено до 300 Турака.

Непријатељ је изгубио сваку везу с морем.

Стратегијске методе генерала Аленби произвеле су велико одушевљење код наших трупа које храбро извршују све његове наредбе.

Турци више не дају великог отпора и изгледа да се више ослањају на митраљеску ватру, док моћна енглеска артиљерија причињава велику штету непријатељским комуникацијама.

кат владања, већ исто тако субјекат владања. Живо и бурно одобравање). Ми Југословени отворено изјављујемо: да нећемо допустити да нам се одузме право самоопредељивања. (Поновно живо одобравање) и да имамо намеру и вољу борити се противу сваке владе, која не би признавала ова наша права. (Тако је!)

Мислим да нико више не жели мир, него ли југословенски народ. Нема ни једнога Југословена ни у границама, ни ван граница монархије, који не би тежио миру. Ми Југословени били смо до последњега времена свакако ратнички народ, пошто су нас створиле оваке и прилике и историја. Провали смо довољно крви и на себе, а још више за друге. Сада желимо мир. Ми, који смо били толико времена јак бедем противу навлакивања азијатских хорда, док се западна Европа мирно развијала и стварала своју културу, хоћемо да и ми већ једном починемо мирно радити на развоју наше културе. (Живо одобравање).

Ужаси гата никога нису

тако тешко погодили, као нас Југословене. Пољска, украјинска и белгиска места још стоје и у њима је сада још већи живот, него ли у мирно доба. Али идите на Балкан, у Босну и Херцеговину, у Далмацију и видећете, како су села и вароши, која су некада била у пуноме јеку најлепшега живота, сада само још рушевине насеобина. Ово се свакако није радило из државне или ратне потребе. Ово пуштошење вршиле су својеволно наше власти. Оне су беснеле противу свега, што год носи словенско име и то на начин, каквога Европа још није видела од битке за Косову Пољу. Од Косова Поља наш народ још није доживео овакве катастрофе. (Тако је.) Наш народ је растурен; из појединих провинција одвели су децу, жене и старце у ропство, као што су некада радили стародревни Римљани и Грци са становништвом побеђених покрајина.

Само из околине Ниша Бугари су одвели много нашега света у малоазиске пустиње. (Слушајте, слушајте). Борба, која тежи нашем уништењу и нашој пропасти, оваква борба је противу нас. Због тога тражимо од наше владе и од влада наших савезника да већ једном створе крај оваквом беснењу и проливању крви у интересу да се сачува Југословенство. Силе Споразума кажу да се боре зато да спасу Србију; они ће је и спасти».

У АФРИЦИ

Лондон, 7 нов.

На висоравни Махондо наше су трупе заузеле 1. новембра Мвити, пошто су савладале слаб непријатељски отпор. Тога истога дана заузеле смо и станицу Кивата после кратке борбе на околним висовима. Заробили смо 46 Немца и 425 аскера. Непријатељ је одбијен на целој сектору Махемго.

ЗНАЧАЈНА НОВИНА

Рим, 7 нов.

Дознаје се из најпозданијег извора, да је одмах првих дана непријатељске офанзиве, чим је примећена опасност, да би италијанске трупе могле бити потиснуте, сазван је у Паризу Министарски Савет. Одмах је предложено, да се Италији понуди помоћ. Овај предлог прихваћен је једногласно. У исто време кад је овај предлог саопштен италијанској влади, дошао је и захтев Италије да јој се пошаље помоћ.

После тога је сазван други Министарски Савет, на коме је расправљано, колика помоћ треба да се пошаље Италији. О овоме је одмах одлучено и истог часа дат је налог војсци да се крене. У том моменту француска војска за помоћ није била

много удаљена од италијанске границе. Све је било већ припремљено и војска се кренула у највећем реду и тишини.

Они одреди, који су били удаљенији од границе, кренули су се возовима, а они који су били близу, пешке. Тако се, на неколико сати по издатој наредби француска војска већ налазила на италијанској територији, где је била одушевљено дочекана од италијанског народа.

Помоћ француских трупа, којима су се ускоро придружиле и енглеске трупе, је од веома великог значаја. Овим се показује, да су и савезници у стању, да пребацују своје трупе с једног фронта на други, према потреби. Ово је увод за ону фузију савезничких снага, коју јавно мишљење већ одавно захтева.

ИЗ РУСИЈЕ

Петроград, 7 нов.

«Народно Слово», орган народних социјалиста, објављује један указ г. Керенског, којим се јавља његов долазак у Петроград и позивају се сви, и они који су били са максималистима да се врате на дужност. Исти лист објављује и наредбу генерала Краслева, кога је Керенски поставио за главног команданта петроградских трупа. Наредбом се тражи да се пријаве максималисти.

Пре доласка Керенског, сви противници максималиста створили су били одбор од 50 чланова, који је требао да одржава ред и да штити становништво од максималиста.

Судови су опет почели да раде.

Међу члановима Совјета влада путује неред због максималистичког неуспеха.

Савез железничара из целе Русије потпуно је пришао Керенском.

ПРОГРАМ Г. КЛЕМЕНСОА

Париз, 7 нов.

Програм француске владе прочитаће се данас у Скупштини, која ће дати своје мишљење о новој влади. Како пише «Еко де Пари» владин програм је познат; он се састоји у овоме: На фронту: Удвајање енергије и јачине у вођењу рата;

С поља: Јединство акције на заједничком фронту, олушно, практично и логично.

Да би учинио крај скандалима, Клемансо је одлучио да све текуће судске послове пренесе на војне судове који ће радити много

слободније и експедитивније од грађанског суда. Исто тако очекује се, да ће се брзо доћи до споразума са Италијом и Енглеском у питању вишег ратног командовања. Потпомогнут јавним мишљењем Клемансо ће се моћи успешно борити против подмуклог непријатељства које гаје извесни кругови у Скупштини.

Данас ће се наименовати и државни подсекретари у новоме министарству.

ЈАПАН И АМЕРИКА

Лондон, 7 нов.

После руско-јапанског споразума о Кини, којим су признати интереси Јапана у Кини и дефинитивно решена питања о железничкој прузи до Харбина, дошло је и до америчко-јапанског уговора. Овим уговором решена су многа веома важна и деликатна питања на далеском истоку, која су била од највећег интереса за ове две државе.

Ова догађај имаће великог утицаја и на сам ток велике европске борбе, јер се њима решавају стара питања, која су задала велике брига обе државе. Осигуравши тако своје интересе на Далеском Истоку, Јапан и Америка моћи ће своју снагу да баце на терације европског рата. Овај уговор интересант је и с те стране, јер још више стеже економски обруч око Немачке, која ће се, после рата, наћи у веома тешкој ситуацији.

Јапанска амбасада у Вашингтону објавила је преко Агенције «Волга» текст нота, измењених између државног секретара Сједињених Америчких Држава, Лансинга и специјалног јапанског изасланика графа Иши. Према овим нотам, које тумаче садржај и значај америчко-јапанског уговора, Америка и Јапан признају један другоме специјална права у Кини, признају суверенитет и интегритет Кине и обавезују се да се не дирају у она трговачка права, која је Кина у уговорима признала другим државама; изјављују да прихватају принцип тако званих «отворених врата» и да су противни сваком акту, којим би друга која држава дигнула у независност или интегритет Кине.

Јапански изасланик Иши, одлазећи из Вашингтона, најлепше се изразио о неочекиваноме пријему, који му је приређен у Америци. Веома је дирнут, што је код свих Американаца констатовано велико пријатељство према Јапанцима и радује се што је успео да створи одличне односе између Америке и Јапана у тренутку, када су јединство и кооперација свих савезника толико потребни. Уверен је да ће овај уговор донети много користи општој ствари и да ће за увек уништити све напоре немачких агената.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У Шампањи су Французи, једним испадом у непријатељске ровове код Бит Дименила, добили заробљеника. На десној обали Мезе Французи су извршили једну детаљну операцију, напредујући осетно и наневши непријатељу губитака. На целом сектору артилеријска борба траје и даље.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На висоравни Азјаго непријатељ је концентрисао јаку ватру на наше положаје код Томорико али није напао пешадијом. Наша одељења, једном новом офанзивом, повратила

су истакнуте ровове заробивши 6 официра и 202 војника.

У равници су наше трупе спречиле више непријатељских покушаја да пређу Пјаве.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

На фронту Ипра мало смо поправили своје положаје северозападно од Пасшамделе. Успешно смо одбили један јак напад на наше истакнуте положаје североисточно од шуме Полигон. Непријатељска одељења, која су покушала да се приближе нашим линијама југоисточно од Пелкапеле, ухваћена су под нашу митраљеску ватру и већи део војника убијен је или заробљен. — Добили смо нешто заробљеника у сукобима патрола источно од Армантјера.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПЕТРОГРАД. — Керенски је дуго конференсио са Терешченком и неким члановима Совјета и решио је да се Уставотворна Скупштина сазове крајем овог месеца. «Новоје Време» пише да ће Уставотворна Скупштина решити судбину земље као и настављање рата. — «Вједомости» веле да ће се Уставотворна Скупштина изјаснити за настављање рата до краја, у споразуму са Савезницима Русије.

ПАРИЗ. — Ови су државни подсекретари у кабинету г. Клемансоа: војни Жанера, унутрашњих дела Албер Фавр ратне морине Селс, ратне правде и затвора Ињас, здравља Годар, авијације Жак Луи Дименил, трговачке морине Лемри, снабдевања Вијлгрен.

ЦИРИХ. — У Келну је једна експлозија уништила једну фабрику кинематографских филмова. Штета износи више милиона марака.

ПЕТРОГРАД. — Излет руских авиона на Тарнополь дао је одличне резултате. Штета на станици и на аеродрому врло је велика.

ЦИРИХ. — «Цајт» извља да су аустријске делегације сазване за 5. децембар. Оне ће заседавати у Бечу до Божића.

ЖЕНЕВА. — Немачка влада је, преко директора фабрика, упутила један апел радницима, позивајући их да не штрајкују јер њихови другови на фронту трпе веће невоље.

ЛОЗАНА. — У Прагу је створена једна странка, која се зове: Чешко Срце. — Шефови чешких и југословенских странака одбили су да узму учешћа на састанку шефова политичких странака, који сазива председник владе Сајдлер.

ЦИРИХ. — «Франкфуртер Цајтунг» се боји, да ће социјалистичке прокла-

мације поводом суђења посланику Хазеу имати великог утицаја на раднике, јер су написане у облику наредбе а потписали су их више врло угледних социјалиста. — «Фосише Цајтунг» тражи да се ови агитатори ухапсе.

ЛОНДОН. — Министарство војно јавља да је у недељу 5. новембра увече умро у Месопотамији генерал сир Стенли Мод, командант британске експедиционе војске у Месопотамији.

ЦИРИХ. — «Форверц» констатује, да конзервативци грозничаво раде против изборне реформе.

ЦИРИХ. — Цар Карло је потписао указ о помиловању за Пољску.

ПАРИЗ. — Вајар Огист Роден умро је овде јуче.

ЛОНДОН. — Адмиралитет јавља да је код обале Хелголанда потопљен један немачки миноносац.

ЛОНДОН. — Конференција суверена и председник влада скандинавских земаља биће око 20 новембра. Скандинавске земље ће проучити да ли је могућно да остану и даље неутралне после немачке пресије и америчке забране извоза за неутралне.

СРПСКИ ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈ

6. новембра слаба ватрена активност. Јача акција обостране авијатике.

МАЛИ ОБЈАСНИ

Др. Алберт Гатењо, зубни лекар с Универзитета у Паризу, вади зубе без болова. 18 година искуства. Савршен рад златних зуба за 4-5 дана.

Фабрика «Нова Тирнава» продаје чисту козовину од једног кила на више, као и чист коњак и рум. Налази се у улици «Виктор Иго» бр. 3 — испод хотел «Телеграф». 5-10